

Лісова А.А.,
*здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

СУТНІСТЬ ТА МЕХАНІЗМ ЗДІЙСНЕННЯ МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ

Зв'язки між країнами з відкритою економікою, які є активними учасниками в умовах усіх глобалізаційних процесів, дають змогу до подальшого поглиблення в економіці та трансформаційних дій, що сприяють та мають своє відображення в кожній окремій економічній системі. Це насамперед, викликано тим, що кожна країна, яка прагне до більшого розвитку, повинна проявляти та показувати свій внесок до процесів науково-технічного прогресу. Так, країна зможе забезпечити населення ресурсами, послугами, продукцією, яка відсутня на вітчизняному ринку, тим самим задовольнивши всі потреби.

Саме тому існують міжнародні розрахунки, які можуть проявлятися у різних формах, але сутність їх зберігається, а розширюватися може лише в залежності від цінності, розмірів і взагалі вагомості того, що отримується. У всіх сферах, а особливо у тих, які торкаються міжнародних відносин, великої уваги потребує розвиток та поглиблення інтернаціональних процесів, вивчення нових форм та методів, і модернізація вже існуючих. Адже економічні системи шукають найвигідніших умов для співпраці та більшої користі для своєї країни, тому виникає конкуренція.

Особливе визначення сутності міжнародних розрахунків надав Є. Сотченко [1], який пропонує авторське визначення системи міжнародних розрахунків як об'єднання таких компонентів: законодавчих (українських і міжнародних), що регулюють організацію й проведення міжнародних розрахунків, юридичних і фізичних осіб різних юрисдикцій – учасників розрахунків, кредитних організацій, що здійснюють міжнародні платежі й валютний контроль при їх проведенні. Це дозволяє виявити структурні елементи системи міжнародних розрахунків: суб'єкти та об'єкти розрахункових відносин, механізм переказу грошових коштів, у функціонуванні якого особлива роль відведена інфраструктурним елементам (що безпосередньо й опосередковано беруть участь у розрахунковому процесі). Аналіз їх взаємодії дозволяє уточнити права та обов'язки, що регламентують дії контролюючих та контрольованих суб'єктів розрахункових відносин [1].

Виходячи з міжнародної торгової і банківської практики, виділяють 4 основні форми розрахунків: авансовий платіж, інкасо, акредитив і відкритий рахунок. Включення в цю класифікацію розрахунків з допомогою чеків, банківських переказів і векселів вважається недоцільним. Дані платіжні інструменти швидше являються способами платежу, за допомогою яких проходить реалізація основних розрахункових форм [2].

У механізмі міжнародних розрахунків існують ризики, як для імпортера, так і для експортера. Дана залежність виникає від ступеня довіри партнерів, надійності їх банків, які проводять операції, платоспроможності країн. Саме тому кожна із сторін намагається вдосконалити елементи в механізмі та створити певною мірою вигідне для себе середовище.

Обираючи форму розрахунку суб'єкти, які залучені в операції вивчають як переваги, так і недоліки. Наприклад, відкритий рахунок дає більше переваг саме імпортеру, так як, перед розрахунком є можливість спочатку реалізації продукції, на це виділяється деякий час, тоді як експортер ризикує не отримати оплати. Авансовий платіж, навпаки, є вигідним для експортера, він одержує одразу кошти, на етапі до/після поставки, що вирішується сторонами та за умовами договору. Розглядаючи акредитивну та інкасову форму, такі ризики відсутні для обох сторін, але вони в свою чергу, проводяться лише через банківські установи, що передбачає підвищені ставки та суми операцій. Але банківські установи дають надійність, тому і більшість розвинених країн обирають переплату, тим самим оберігаючи себе від деякого частки ризику.

Отже, міжнародні розрахунки являють собою цілісну систему, яка складається з ланок, тобто методів механізмів їх здійснення, що врегульовані законодавством та мають угоди не тільки на національному рівні. Структура залишається однією, доки нові механізми здійснення не виявляються більш врегульованими та взаємовигідними. В індивідуальних домовленостях, на основі договірних стосунків, сторони враховують особливості своїх територій та зовнішньоекономічну діяльність з іншими країнами.

Від вибору форм розрахунків залежать суми витрат, ризики, урегульованість здійснення операцій. При укладанні угоди можна удосконалити форму та підлаштувати під економічні особливості, але тоді є ризики неврахування всіх факторів та не прийняття їх другою стороною. Інколи, навіть, визнання договору недіючим на міжнародній арені анулює вже надані послуги.

Список використаних джерел:

1. Сотченко Є. Методичні підходи до сутності міжнародних розрахунків по імпортних та експортних операціях у системі розрахункових відносин України. Галицький

економічний вісник, — Т. : ТНТУ, 2015. Том 48. № 1. С. 32-39. (Економіка та управління національним господарством).

2. Постанова НБУ «Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті» від 21.01.2004 № 22 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04#Text> (дата звернення: 15.09.2021)

Науковий керівник: **Бурковська А. В.**, канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

Романенко А. А.,
здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

ГЛОБАЛЬНІ СВІТОВІ ВИКЛИКИ: ВПЛИВ НА СУСПІЛЬСТВО

Центральним, стратегічно значущим серед нових глобальних викликів є необхідність здійснення докорінної трансформації сучасної глобальної світ-системи, за великим рахунком – її транзиту до кардинально іншої моделі, яка, згідно з переважаючими очікуваннями, характеризуватиметься постіндустріальною економікою з переважанням наукоємних виробництв, суспільством, що базується на знаннях, гуманітарно спрямованою, екологічно безпечною та соціально справедливою економікою.

Досліджуючи теорію та практику глобальних світових викликів, були проаналізовані наукові результати, що викладені у працях: Р. Інглгарт [1], Дж. Рітцер [2], Ш. Шкварца [2] та інших науковців. В Україні найбільш помітним фундаментальним дослідженням у цьому напрямі є колективна монографія за ред. Ю.В. Павленка та Ю.М. Пахомова [8], для якої характерним є більш широкий підхід до трактування ціннісних засад, що є основою сучасного розвитку в умовах глобалізації.

Значний вплив глобальних викликів на формування ціннісних орієнтацій в Україні зумовлений тим, що країна здобула державну незалежність у період, коли процеси неоліберальної глобалізації досягли у світі свого апогею. За таких умов процес відродження національної свідомості, формування внутрішньо-національних символів та життєвих цінностей з самого початку обумовлювався значною роллю елементів глобального впливу, що, зокрема, виявлялося в переважно глобальній самоідентифікації помітної частини населення [4].

Цінності інтелекту, естетики зазнають при цьому очевидних втрат у боротьбі з устремліннями суто матеріального гатунку. Це примушує чималу кількість учених, а останнім часом і молодих людей, – випускників закладів вищої освіти, шукати застосування своїх здібностей за межами країни, і поширення мережевих структур, що істотно спрощує це завдання.